

KOSMETICKÉ PŘÍPRAVKY

Jako kosmetický přípravek označujeme látku nebo směs látek nanášených na povrch lidského těla - pokožku, vlasy, rty, a zuby, s cílem je čistit, chránit, pečovat o ně, zlepšit jejich vzhled nebo parfemovat. V základním dělení hovoříme o výrobcích typu *leave-on* určených k dlouhodobému účinku, které na pokožce zanecháváme, vs. *rinse-off*, ty po potřebné době působení odmyváme a na pokožce nezůstávají.

Podle složení (přítomnosti a podílu vodní a lipidní složky, typu a podílu povrchově aktivních látek) a podle způsobu přípravy je smysluplné dělení výrobků domácí kosmetiky do následujících skupin (potřebné pojmy popisující haptické vnímání kosmetických produktů pokožkou si osvojíte v článku → [sestavte si krém na míru](#)):

- **roztoky** (pleťová a vlasová tonika, kolínské, toaletní a parfémové vody): tekuté přípravky typu *leave-on*. Obsahují pouze vodní složku a bývají obohaceny alkoholy, např. ve formě → [alkoholických extraktů](#). Velmi vysokým podílem alkoholů nebo za pomoci povrchově aktivní látky s velmi vysokou hodnotou HLB (solubilizátoru) lze obohatit éterickými oleji;
- **hydrogely** (pleťová séra, pleťové masky): gely typu *leave-on* nebo i *rinse-off*. Obsahují vodní složku zahuštěnou želírovací látkou. Vyznačují se obvykle vyšším podílem účinných látek, nechávají se zapůsobit před dalším krokem péče o pleť;
- **hydrodisperzní gely** (lehké pleťové nepravé emulze, pleťové fluidy pro mastnější typy pleti, pleťové masky): produkty typu *leave-on* nebo i *rinse-off*. Dominující vodní složka s nejméně 80% podílem a cca. 1% želírovací látky vytvoří strukturu, jakési lešení, do kterého lze emulgací vysokými obrátkami zapracovat (za teploty, kdy jsou všechny složky tekuté) nízký podíl lipidní složky;
- **emulze typu olej ve vodě** (→ [krémy](#), [lotions](#), [fluidy](#), pleťové masky): produkty typu *leave-on* nebo i *rinse-off*. Lipidní složka emulze o/v tvoří obvykle 15 - 35% (vyšší podíl lipidní fáze ohrožuje stabilitu emulze, může vést k → [inverzi](#) a "zlomu"). V závislosti na přítomnosti a obsahu koemulgátorů jednak rychleji či pomaleji uvolňují vodu a jednak jsou průměrně či mírně nadprůměrně okluzivní. Emulze na bázi → [lecithinu](#) mohou v závislosti na způsobu přípravy tvořit jak emulze o/v, tak i v/o nebo i smíšené, společná je jim obvykle průměrná okluzivita, zejména pokud pracujeme s hydrogenovanými lecithiny, a rychlé uvolňování vody;
- **emulze typu voda v oleji**: všem emulzím v/o je společná vyšší okluzivita, nicméně → [krémy emulgované lanolinem a/nebo lanolin alkoholy](#) nebo sorbitansteátem (Olivem 900) mají vysokou lipidní fázi a vstřebávají se výrazně déle, než emulze na bázi esterů polyglycerolů s nižším HLB (3,5-6), u kterých může vnější lipidní fáze tvořit (směrem shora) až pouhých 25% a které se vyznačují rychlým vstřebáváním a přesto dostatečně zjevnou okluzivitou;
- **cold cream**: historicky nejstarší (zdroje hovoří o 2. století po Kristu), nepravá emulze s vysokou okluzivitou, produkt typu *leave-on*. Velmi nízký podíl vodní fáze je zadržen pouze (za pokojové teploty) pevnou strukturou koemulgujících vosků. Cold cream rychle uvolňuje vodu, působí proto na pokožce chladivě. Receptury typu cold cream jsou dosud součástí lékopisů (→ [Cold cream, Pharm. Helv.](#));
- **balzámy a masti**: ať už oleogely, šlehaná másla opticky připomínající krémy, hutné, často léčivé

masti nebo pevné balzámy ve vysouvacích tyčinkách, vždy se jedná o čistě lipidní produkt bez vodní složky s (velmi) vysokou okluzivitou;

- [mycí přípravky](#) (syndety) - vlasové šampóny, vlasové kondicionéry, sprchové gely, gely na mytí rukou, hydrofilní oleje a mycí přísady do koupele
- [mýdla](#)

Z jiného pohledu můžeme vydělit ještě:

- [pleťové masky](#): zde můžeme pracovat se širokou škálou čerstvých odvarů, bylin, ovoce, zeleniny, obilných a mléčných produktů, které by nebylo možné zakonzervovat (používáme také pojmu „čerstvá kosmetika“) a
- [bary aneb vše v kostce](#) (šampuky, masážní bary, body melts): společné jim je to, že jde o pevné produkty, vodní složka jim bývá dodávána až v průběhu používání, což významně prodlužuje jejich trvanlivost a současně je možné v konceptu opominout konzervaci.

[můj receptář po zalogování](#)

→ [J. Krejčí: Kosmetické přípravky a prostředky](#)

→ [The 10 Different Types of Cosmetic Formulas You Must Know](#)

→ [Cosmetic Formulation Basics](#)